

Vägledning kring EU-bad

Version 11

Rapport 2021:17

**Havs
och Vatten
myndigheten**

Vägledning kring EU-bad

Version 11

Vägledningen har tagits fram av Havs- och vattenmyndigheten. Föregående version av vägledningen har tagits fram av Havs- och vattenmyndigheten, med stöd av Folkhälsomyndigheten.

Den här vägledningen har tagits fram av Havs- och vattenmyndigheten.
Myndigheten ansvarar för vägledningens innehåll och slutsatser.

© HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN | Datum: 2021-10-19

ISBN: 978-91-89329-17-1 Omslagsfoto: Maja Kristin Nylander

Havs- och vattenmyndigheten | Box 11 930 | 404 39 Göteborg | www.havochvatten.se

Förord

Under 2016 uppdaterades Havs- och vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2012:14, och under 2015 flyttades webbplatsen Badplatsen till Havs- och vattenmyndighetens webbplats (www.havochvatten.se/badplatsen). Det medförde ett behov av att uppdatera texterna i vägledningen kring EU-bad. I uppdateringen förtydligades bland annat uppgifter om skyltning, badvattenregister, och provtagning.

Folkhälsomyndigheten har arbetat på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten med badvattenfrågor, kopplat till hälsa, provtagning och direktivrapporteringen till EU. Arbetet har omfattat sammanställning och kvalitetssäkring av data och information, rådgivning angående smittskyddsaspekter, och frågor kopplade till provtagning, metoder, föroreningskällor. Uppdraget avslutades 31 december 2020, vilket föranledde en uppdatering av vägledningen 2021. Anledningen till det förändrade arbetssättet är covid-19 pandemin, som inneburit att Folkhälsomyndigheten inte längre har möjlighet att arbeta på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten.

Vår avsikt är att vägledningen ska vara ett nyttigt verktyg att tillgå gällande alla frågor som rör skötsel av EU-bad.

Med hopp om många härliga badupplevelser.

Göteborg, oktober 2021

Johan Kling

Innehåll

ROLLER OCH ANSVAR	6
IDENTIFIERING OCH REGISTRERING AV EU-BAD	8
Motiv för EU-bad och avlistning av EU-bad	9
Varje EU-bad ska ha en kontrollplan	10
Varje EU-bad ska ha en badvattenprofil	11
EU-BADEN SKA PROVTAS OCH BESIKTIGAS	13
Tidpunkter för provtagning vid EU-bad	13
Metod för provtagning vid EU-bad	14
Analys av prover tagna vid EU-bad	14
Besiktning av badplatsen	15
KLASSIFICERING OCH NULÄGESBEDÖMNING AV EU-BAD	17
Klassificering av EU-bad	17
Nulägesbedömning av EU-bad	19
Kortvarig förorening viktig att identifiera	20
Onormal situation och oväntad situation	21
INFORMATION TILL ALLMÄNHETEN OM EU-BAD	23
Skyltning på EU-badplatsen	23
Information via webbplatsen Badplatsen	24
Övrig information till allmänheten om EU-bad	24
ÖVRIGA BAD	26
KONTAKTINFORMATION	27
BILAGA 1, CHECKLISTOR	28

Roller och ansvar

Badvattenförordning (2008:218) är meddelad med stöd av 5 och 9 kap. miljöbalken och är den svenska implementeringen av EU:s Badvattendirektiv¹ tillsammans med Havs- och vattenmyndighetens föreskrift, HVMFS 2012:14².

Det är främst kommunerna och Havs- och vattenmyndigheten som har ansvar kring EU-bad. Även Sveriges fem vattenmyndigheter har visst ansvar kopplat till EU-bad. Allmänheten har möjlighet att bidra i arbetet.

Kommunen

Kommunerna sköter EU-baden under badsäsongen, enligt bestämmelserna i badvattenförordningen och Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter. Det innebär bland annat att kommunerna ska hindra negativ inverkan på badandes hälsa genom arbete enligt badvattenförordningen i ett antal olika moment:

- kommunen ska upprätta ett register över EU-bad, besluta en kontrollplan, upprätta en badvattenprofil för varje EU-bad, se till att provtagningar och bedömningar av badvattnets kvalitet görs³, samt vidta åtgärder om badvattnets kvalitet klassificerats som dålig⁴
- kommunen ska informera allmänheten om badvattnets kvalitet, samt vid behov avråda från bad⁵
- kommunen ska genom rapportering på webbplatsen Badplatsen ge Havs- och vattenmyndigheten det underlag som myndigheten behöver för att fullgöra sina skyldigheter (se nedan)⁶.

Därför anser Havs- och vattenmyndigheten att det av kommunens delegationsordning bör framgå vem i den kommunala organisationen som ska fatta de beslut som avses i badvattenförordningen och föreskrifterna.

Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten⁷ kan föreskriva om skötsel av EU-bad i Sverige⁸. Havs- och vattenmyndigheten vägleder kommunerna angående skötseln av EU-baden så att den utförs enligt gällande bestämmelser.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/7/EG av den 15 februari 2006 om förvaltning av badvattenkvaliteten och om upphävande av direktiv 76/160/EEG

² Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om badvatten HVMFS 2012:14

³ 6 § badvattenförordning (2008:218)

⁴ 4, 5 och 8 §§ badvattenförordning (2008:218)

⁵ 15-17 §§ badvattenförordning (2008:218)

⁶ 21 § badvattenförordning (2008:218)

⁷ Havs- och vattenmyndigheten: www.havochvatten.se

⁸ 22 § badvattenförordning (2008:218)

Havs- och vattenmyndigheten ska fullgöra kraven på informationslämnande och rapportering enligt badvattendirektivet till Europeiska kommissionen⁹.

Havs- och vattenmyndigheten är också värd för webbplatsen Badplatsen.

Vattenmyndigheten

Vattenmyndigheterna¹⁰ får i vissa fall besluta att ett badvatten inte längre bör vara antecknat i kommunens badvattenregister¹¹.

Vattenmyndigheterna ska i fråga om EU-bad fastställa kvalitetskrav för denna typ av skyddade områden så att de når tillfredsställande kvalitet enligt badvattenförordningen (2008:218), och om möjligt så att andelen badvatten som har bra eller utmärkt kvalitet ökar¹².

Kommunerna ska även samråda med vattenmyndigheterna i vissa frågor om badvattnets kvalitet försämras av en oväntad situation som inverkar negativt på de badandes hälsa eller sannolikt kan få en sådan inverkan¹³.

Vattenmyndigheten får besluta att ett badvatten inte längre bör vara antecknat i kommunens badvattenregister¹⁴. Det får vattenmyndigheten göra om ett EU-bad under fem år i rad har klassificerats som dåligt eller om det är omöjligt eller orimligt dyrt att vidta de åtgärder som behövs för att badvattnets kvalitet ska kunna klassificeras som tillfredsställande.

Allmänheten

Allmänheten ska ges tillfälle att ta reda på hur den kan delta vid förvaltningen av badvattens kvalitet¹⁵. Det gäller bland annat möjligheten att lämna förslag och synpunkter och framföra klagomål i fråga om badvattenregistret och sådant som rör badvattens kvalitet.

⁹ 20 § badvattenförordning (2008:218)

¹⁰ Vattenmyndigheterna: www.vattenmyndigheterna.se/Sv/Pages/default.aspx

¹¹ 9 § badvattenförordning (2008:218)

¹² 4 kap. 6 a § Förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

¹³ 11 § andra stycket badvattenförordning (2008:218)

¹⁴ 9 § badvattenförordning (2008:218)

¹⁵ 19 § badvattenförordning (2008:218)

Identifiering och registrering av EU-bad

Inför varje badsäsong ska kommunen identifiera och registrera kommande säsongens EU-bad. Alla ytvattenförekomster eller del av ytvattenförekomster där kommunen förväntar sig *ett stort antal badande* ska identifieras som EU-bad¹⁶. Ett identifierat EU-bad omfattas av badvattenförordningen (2008:218), HVMFS 2012:14, och vattenförvaltningsförordningen¹⁷.

När ett EU-bad har identifierats ska det registreras i kommunens badvattenregister¹⁸. I praktiken innebär det att kommunens EU-bad listas på webbplatsen *Badplatsens* administrativa sidor. Dessa nås via Havs- och vattenmyndighetens förstasida (www.havochvatten.se), genom inloggning med användaruppgifter som registrerats för kommunen. Administrativa anvisningar om hur du använder *Badplatsen* finns i en särskild användarhandledning (nås under fliken "Hjälp" på sidan), och återges ej i denna vägledning.

Första gången som ett EU-bad registreras ska fullständig information för badplatsen registreras, se punktlistan nedan. Vid den årliga rapporteringen ska kommunen ange och beskriva skälen till eventuella ändringar i registret sedan föregående år. Om det inte skett några ändringar räcker det att kontrollera att tidigare inrapporterade uppgifter stämmer. Senast **den 30 april varje år** ska kommunen uppdatera efterfrågad information i registret på webbplatsen *Badplatsen*¹⁹. Följande information om varje EU-bad ska finnas i kommunens badvattenregister²⁰:

- badplatsens namn
- motiv till att badplatsen identifierats som EU-bad (ett eller flera kriterier, se nedan)
- badplatsens badsäsong (badsäsongen är länsberoende, se tabell 1)
- X och Y- koordinater för badvattnets provtagningsplats.

Tabell 1 Den officiella badsäsongen län för län²¹

Badsäsong	Län
21 juni-20 augusti	Blekinge (K), Skåne(M), Halland(N) och Västra Götaland (O)
21 juni- 15 augusti	Stockholm (AB), Uppsala (C), Södermanland (D), Östergötland (E), Jönköping (F), Kronoberg (G), Kalmar (H), Gotland (I), Värmland (S), Örebro (T), Västmanland (U), Dalarna (W) och Gävleborg (X)
15 juli-15 augusti	Västernorrland (Y), Jämtland (Z), Västerbotten (AC) och Norrbotten (BD)

I bilaga 1 finns en checklista med viktiga tidpunkter för EU-bad.

¹⁶ 4 § badvattenförordning (2008:218)

¹⁷ Förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

¹⁸ 4 § 2 pkt badvattenförordningen (2008:218)

¹⁹ 4 § HVMFS 2012:14

²⁰ 4 § HVMFS 2012:14, samt 4 § badvattenförordning (2008:218)

²¹ Bilaga 1 HVMFS 2012:14

Kommunerna är välkomna att även registrera badplatser som inte är identifierade som EU-bad på webbplatsen *Badplatsen*. Då finns inga formella krav på vilken information som behöver uppges.

Motiv för EU-bad och avlistning av EU-bad

Huvudkriteriet till identifiering av ett EU-bad är alltså att det nyttjas av ett stort antal badande. Med ett stort antal badande avses ungefär 200 personer i genomsnitt per dag. Bedömningen av antal badande görs lämpligen baserat på beräkningar av antalet badande vid tre till fem tillfällen under en vecka, och ska baseras på erfarenheter från tidigare badsäsonger. Beräkningarna bör förläggas till tider och väderlekar då människor kan förväntas bada.

Kommunen kan dock ange andra skäl (eller motiv) till att badplatsen ska identifieras som ett EU-bad, än att 200 personer badar där i genomsnitt per dag. Kommunen ska också ta hänsyn till infrastruktur eller anläggningar som tillhandahålls och till andra åtgärder som vidtagits för att uppmuntra bad²².

Viktigt att notera är att motivet till att en plats identifieras som EU-bad måste vara kvantifierbart utifrån ett eller flera kriterier. För att vid senare tillfälle kunna avlista ett EU-bad måste ett eller flera av de i motivet beskrivna kriterierna ha ändrats så att de inte längre uppfylls. Det är endast vid mätbara förändringar som ett EU-bad kan avregistreras.

Viktigt om motiv till EU-bad

Motivet till att en plats identifieras som EU-bad måste vara kvantifierbart. För att vid senare tillfälle kunna avlista ett EU-bad måste ett eller flera av de i motivet beskrivna kriterierna ha ändrats så att de inte längre uppfylls. Det är endast vid mätbara förändringar som ett EU-bad kan avregistreras.

Avlistning av EU-bad

Om kommunen vill ändra badvattenregistret genom att avlista ett EU-bad bör man utgå från de motiv som angavs vid registreringen av EU-badet. En avlistning bör kunna motiveras genom att ange kvantifierbart ändrade motiv (se ovan om motiv till EU-bad).

Exempel på mätbart ändrade kriterier: Vid badplats X låg tidigare omklädningshytter och en kiosk i anslutning till stranden. Dessa anläggningar togs bort inför föregående badsäsong. Det har lett till att betydligt färre antal badande, enligt beräkningar vid fyra tillfällen under föregående badsäsong.

Exempel på ändringar vi inte bedömer vara mätbara: Om endast "många badande" eller "välbesökt badplats" angivits som motiv, är det svårt att kvantifiera en eventuell minskning i antal badande.

²² 4 § badvattenförordning (2008:218)

Avlistning ska även ske om

- badvattnets kvalitet fem år i rad har klassificerats som dålig²³, eller om
- en vattenmyndighet, av vissa skäl, beslutat att ett badvatten inte längre bör vara antecknat i kommunens badvattenregister²⁴.

I båda dessa fall ska kommunen permanent avråda allmänheten från bad på den aktuella badplatsen²⁵. Vad gäller den sistnämnda punkten, så rekommenderar vi att den vattenmyndighet som anser att ett EU-bad bör tas bort ur registret har en dialog med berörd kommun innan de fattar beslutet. Detta för att vattenmyndigheten ska ha fullständig information inför beslutet; det kan finnas skäl att inte ta bort badet ur registret trots många år med problem.

Varje EU-bad ska ha en kontrollplan

Inför varje badsäsongs ska kommunen planera provtagningen genom att ta fram en kontrollplan för varje EU-bad²⁶. I kontrollplanen, som upprättas enligt anvisningar i HVMFS 2012:14 bilaga 1, anges datum för säsongens planerade provtagningar.

Kontrollplanen ska följas. Men det är tillåtet att ta prov upp till fyra dagar efter angivet datum i kontrollplanen. Kontrollplanen ska beslutas av kommunen och rapporteras till Havs- och vattenmyndighetens webbplats *Badplatsen* senast **den 30 april varje år**²⁷.

Om kommunen önskar ta ytterligare prov kan detta naturligtvis göras. Datumen för samtliga prover kan emellertid inte läggas in i kontrollplanen på webbplatsen *Badplatsen* då den är konstruerad enligt minimikraven för respektive län. Men analysresultaten för samtliga prover som tagits kan, och bör, rapporteras till webbplatsen.

I beräkningen som ligger till grund för klassificeringen tas alla giltiga provresultat som är tagna inom den definierade badsäsongen med. Dock räknas endast ett försäsongssprov per ingående år. Om ett eller flera prov är tagna efter badsäsongens slut tas inte dessa med i beräkningen. Notera också att för att provet ska räknas som giltigt och tas med i klassificeringen krävs att proverna kunnat analyseras så att det finns uppmätta halter för båda mikroorganismerna som analyseras, se Analys av prover tagna vid EU-bad nedan.

Viktigt om provtagning: ju fler prov desto bättre

Vissa kommuner väljer att ta fler prover än minimikravet. Ju fler prover man tar desto bättre bild får man av badvattenkvaliteten. Fler prov än minimikravet minskar också risken att bli utan klassificering i det fall ett prov av någon anledning inte tas.

²³ 10 § badvattenförordning (2008:218)

²⁴ 9 § badvattenförordning (2008:218)

²⁵ 18 § badvattenförordning (2008:218)

²⁶ 4 § badvattenförordning (2008:218)

²⁷ 5 § HVMFS 2012:14

Varje EU-bad ska ha en badvattenprofil

En badvattenprofil ska tas fram för varje EU-bad och är en beskrivning av badplatsen med information om bland annat, bedömning av potentiella föroreningskällor, risk för algblomning (utbredning av cyanobakterier eller alger/makroalger), och åtgärder som vidtagits. De möjliga föroreningskällor som kan påverka ett badvattens kvalitet ska anges på en karta.

Badvattenprofilen rapporteras till webbplatsen *Badplatsen*²⁸.

Vad badvattenprofilen ska innehålla specificeras i HVMFS 2012:14 bilaga 2, och sammanfattas kort i faktarutan nedan.

Badvattenprofilen ska bestå av (Bilaga 2, HVMFS 2012:14)

- en beskrivning av badvattnets egenskaper, relevanta för tillämpningen av vattenförvaltningsförordningen, badvattenförordningen och HVMFS 2012:14
- egenskaperna hos andra ytvatten i tillrinningsområdet, om dessa kan vara en föroreningskälla
- en bestämning och bedömning av föroreningskällor som kan påverka badvattnet och skada de badandes hälsa

Informationen ovan ska om möjligt lämnas på en detaljerad karta.

- placeringen av kontrollpunkter för provtagning. Notera att provtagning ska ske* där den största risken för föroreningar förväntas enligt badvattenprofilen alternativt den plats i badvattnet där flest personer förväntas bada
- uppgift om större konstruktionsarbeten har gjorts i eller nära badvattnet efter förra badsäsongen
- en bedömning av risken för utbredning av cyanobakterier, makroalger, alger i vattnet. Notera att om sådan risk finns, ska kommunen vidta lämpliga kontroller och undersökningar för att identifiera och bedöma eventuella hälsorisker**.

I de fall då bedömningen i tredje punkten ovan visar att det finns risk för kortvarig förorening ska information läggas till om

- förväntad karaktär, frekvens och varaktighet, av den kortvariga föroreningen
- de åtgärder som vidtagits och tidsplanen för att åtgärda föroreningskällorna, samt eventuella återstående föroreningsorsaker
- de (övriga) åtgärder som vidtagits vid kortvariga föroreningar samt namn, adress och telefonnummer till ansvariga för dessa åtgärder.

* enligt bilaga 1 HVMFS 2012:14

** enligt 12 § badvattenförordning (2008:218)

I HVMFS 2012:14 bilaga 2 framgår även hur ofta och i vilken omfattning kommunen ska se över och uppdatera informationen. Som minimum ska badvattenprofilerna ses över utifrån den klassificering badet fått:

- utmärkt kvalitet – inga krav på uppdatering av badvattenprofilen, så länge klassificeringen inte ändras
- bra kvalitet- uppdatering minst vart fjärde år
- tillfredsställande kvalitet – uppdatering minst vart tredje år
- dålig kvalitet – uppdatering minst vart annat år.

²⁸ 6 § HVMFS 2012:14 samt 3 och 5 §§ badvattenförordning (2008:218)

Frekvensen och omfattningen av översynen av badvattenprofilen ska även anpassas beroende på typ av förorening som förekommer, och hur allvarlig föroreningen är.

Badvattenprofilen ska uppdateras när badvattnets kvalitet klassificerats som dålig, med uppgifter om orsakerna till föroreningen och vilka åtgärder som vidtagits²⁹. Därefter uppdateras profilen vartannat år.

Kommunen ska rapportera de åtgärder som har vidtagits för varje badvatten i Badvattenprofilen på webbplatsen *Badplatsen* senast **31 oktober** varje år.

Viktigt om badvattenprofilerna: glöm inte att uppdatera!

Hur ofta profilerna ska uppdateras beror som minimum på badvattnets klassificering. Badvattenprofilen ska särskilt uppdateras om badvattnets kvalitet klassificerats som dålig, med uppgifter om orsakerna till föroreningen och vilka åtgärder som vidtagits.

²⁹ 8 § badvattenförordning (2008:218)

EU-baden ska provtas och besiktigas

Alla EU-bads vattenkvalitet ska provtas och baden ska besiktigas regelbundet av kommunen³⁰.

Vattenprover tas och analyseras med avseende på två typer av bakterier, *Escherichia coli* (*E. coli*) och Intestinala enterokocker³¹. Dessa fungerar som indikatorbakterier som påvisar risk för förorening av vattnet. Se vidare nedan om provtagningen. I bilaga 1 finns en checklista som kan vara ett stöd i provtagningsarbetet.

EU-baden ska även besiktigas för att säkerställa att de badande inte utsätts för vissa andra hälsorisker, och vid behov ska lämpliga kontroller eller åtgärder vidtas. Läs mer om besiktning av badplatsen nedan.

Om indikatorbakterier

E. coli och Intestinala enterokocker är bakterier som finns i människors och andra varmblodiga djurs tarmar. Om dessa bakterier finns i ett vattenprov kan det tyda på det finns avföring eller avlopp i vattnet, så kallade fekala föroreningar.

Bakterierna i sig är normalt inte farliga men de indikerar att det skett en förorening av vattnet och att det då kan finnas andra organismer som man kan bli sjuk av, såsom olika typer av bakterier, virus, och/eller parasiter.

Tidpunkter för provtagning vid EU-bad

Badvattenproverna ska tas enligt nedan³². Om detta inte utförs på rätt sätt finns risk för felaktig klassificering:

- Ett försäsongsprov ska tas innan badsäsongen börjar, vi rekommenderar att det tas cirka 1-2 veckor innan.
- Minst ett prov ska tas per månad under badsäsongen. Proverna ska fördelas jämnt över badsäsongen, och det ska inte gå mer än en månad mellan varje provtagning.
- Minst fyra, alternativt tre, prover ska tas per säsong inklusive försäsongsprov. Antal prov beror på den officiella badsäsongens längd.

Med "en månad" avses i detta sammanhang 30 dagar. Badsäsongens längd är avgörande för antalet provtagningstillfällen som är minimum för att få en klassificering av EU-bad, se tabell 2.

Tabell 2 Minsta antal prov som ska tas per badsäsong vid respektive badplats, i respektive län.

Badsäsong	Län	Minsta antalet prov
21 juni-20 augusti	Blekinge (K), Skåne(M), Halland(N) och Västra Götaland (O)	4
21 juni- 15 augusti	Stockholm (AB), Uppsala (C), Södermanland (D), Östergötland (E), Jönköping (F), Kronoberg (G), Kalmar (H), Gotland (I), Värmland (S), Örebro (T), Västmanland (U), Dalarna (W) och Gävleborg (X)	3
15 juli-15 augusti	Västernorrland (Y), Jämtland (Z), Västerbotten (AC) och Norrbotten (BD)	3

³⁰ 6 § badvattenförordning (2008:218)

³¹ Bilaga 1 HVMFS 2012:14

³² 7 § HVMFS 2012:14

Metod för provtagning vid EU-bad

Kraven på provtagning specificeras i bilaga 1 HVMFS 2012:14. Kontrollpunkten, det vill säga platsen för provtagning, ska vara den plats i badvattnet där flest personer förväntas bada eller där den största risken för föroreningar förväntas finnas enligt badvattenprofilen. Vattendjupet vid kontrollpunkten ska om möjligt vara minst en meter och provet ska tas på 30 centimeters djup.

Provbehållaren ska vara genomskinlig och av ofärgat material med en minsta volym om 250 ml. Provbehållaren ska vara steril vid provtagningstillfället. Provtagning ska ske med aseptisk teknik för att förhindra oavsiktlig kontaminering. Provbehållaren ska märkas med vattenfast penna, och noteras med vattenfast penna i protokollet. Provet ska under förvaring och transport till laboratoriet skyddas från ljus och hållas kylt till en temperatur på 4°C ($\pm 3^\circ\text{C}$).

Tiden mellan provtagning och analys ska vara så kort som möjligt och analysen bör ske samma dag. Om inte detta är möjligt ska analysen påbörjas inom högst 24 timmar från provtagningstillfället. Det är en fördel om laboratoriet snabbt kan meddela analysresultatet särskilt om provet bedöms som "otjänligt" eller "tjänligt med anmärkning", se stycket nedan om nulägesbeskrivning och kortvariga föroreningar. Notera också att provresultatet ska rapporteras in till webbplatsen *Badplatsen* så snart som möjligt och senast tio arbetsdagar efter provtagningen.

Mer information angående provtagning finns att läsa i "Vattenundersökningar - Provtagning för mikrobiologisk analys (SS-EN ISO 19458:2006)".

Analys av prover tagna vid EU-bad

De analyser som enligt bilaga 1 i HVMFS 2012:14 ska utföras för varje enskilt prov är:

- Intestinala enterokocker (cfu/100 ml)
- *Escherichia coli* (*E. coli*) (cfu/100 ml)

I tabell 3 anges de metoder som är tillåtna för respektive indikatororganism. Kommunen får välja att använda en annan analysmetod än de som anges, men ska då vid behov kunna visa att den alternativa metoden uppfyller likvärdig säkerhetsnivå³³. Det bör noteras att det krävs mycket omfattande underlag för att få EU:s godkännande av alternativ metod.

Tabell 3 Metoder som är tillåtna för respektive indikatororganism

Indikatororganism	Analysmetod
Intestinala enterokocker (cfu/100 ml)	ISO 7899-1
	ISO 7899-2
	Enterolert-E®/Quanti-Tray®
<i>Escherichia coli</i> (cfu/100 ml)	ISO 9308-3
	ISO 9308-1
	SS 028167:2
	ISO 9308-2

³³ Bilaga 3, HVMFS 2012:14

Havs- och vattenmyndigheten rekommenderar att alla badplatser, även de som inte är EU-bad, provtas och analyseras för *Intestinala enterokocker* och *E. coli* på samma sätt som för EU-bad.

Besiktning av badplatsen

Kommunen ska även se till att lämpliga kontroller och besiktningar görs av badplatsen, lämpligen vid varje provtagningstillfälle³⁴. I ett första steg avses endast en okulär besiktning. Besiktningen bör omfatta kontroll av

- om det finns cyanobakterier eller alger i badvattnet (se stycket "Förekomst av cyanobakterier")
- om det finns avfall som utgörs av tjärrester, glas, plast, gummi, eller annat som kan inverka negativt på hälsan hos de som badar.

Om det finns bakterier, alger eller avfall som befaras eller konstateras kunna utgöra en hälsorisk, så ska kommunen se till att lämpliga åtgärder vidtas för att hindra en negativ inverkan på badandes hälsa³⁵.

Förekomst av cyanobakterier

Förekomst av cyanobakterier/alger ("algblooming") ska noteras i samband med provtagning och registreras på webbplatsen *Badplatsen*, och vid behov bör kommunen avråda från bad.

Förekomsten registreras enligt följande:

- **Ingen blomning:** Vid liten eller ingen förekomst är inga alger synliga i vattnet eller ansamlade vid strandkanten. Vattnet är klart.
- **Blomning:** Vid blomning är vattnet kraftigt grumlat. Cyanobakterierna (blågrönalgerna) grumlar vattnet och ger vattnet en gulbrun eller grön färg. Siktdjupet har minskat på grund av cyanobakterierna. Det går inte att okulärt bedöma om algblooming är giftig eller inte. Kommunen bör avråda från bad, varken människor eller djur bör bada under sådana förhållanden.

Mer information om cyanobakterier och algblooming hittar du här:

- Havs- och vattenmyndighetens webbplats om algblooming³⁶, med bland annat länkar till SMHI:s algövervakning samt Informationscentralerna.
- Folkhälsomyndighetens webbplats om algtoxinförgiftning³⁷.
- Statens Veterinärmedicinska Anstalts webbsida om algtoxiners påverkan på djur³⁸.

³⁴ 12-13 §§ badvattenförordning (2008:218)

³⁵ 14 § badvattenförordning (2008:218)

³⁶ www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/miljohot/overgodning/algblooming.html

³⁷ www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/smittskydd-och-sjukdomar/smittsamma-sjukdomar/algtoxinforgiftning

³⁸ www.sva.se/djurhalsa/fodersakerhet/kemiska-faror-i-foder/algblooming-blagrona-alger-cyanobakterier-algtoxiner

Viktigt om cyanobakterier och algblooming

Vissa arter av växtplankton och cyanobakterier bildar gifter som kan ge hälsoeffekter hos djur och människor. Giftigheten varierar och laboratorieanalys krävs för säker bestämning.

Algbloomingarna kan ge hudirritation i samband med bad, och utgöra en **hälsosofara, främst för små barn och husdjur** om de sväljer vatten som innehåller algtoxiner. Det är därför klokt att undvika bad vid kraftig algblooming.

Klassificering och nulägesbedömning av EU-bad

Vattenprovernas används till att informera allmänheten om kvaliteten på EU-badens vatten. Det görs på två sätt:

- **Vid klassificeringen:** Badvattnet klassificeras (med vissa undantag) utifrån en sammanvägning av de fyra föregående badsäsongernas prover³⁹. Klassificeringen är alltså en historisk bedömning av badvattenkvaliteten. Klassificeringen ger därmed också en indikation om hur badvattnets kvalitet kan se ut framåt.
- **För en nulägesbedömning:** Analysresultaten från senaste provtagningstillfället används för att bedöma den aktuella kvaliteten på badvattnet.

Klassificering av EU-bad

Efter varje badsäsong ska det göras en klassificering av kvaliteten på badvattnet utifrån den senaste badsäsongen samt de tre föregående badsäsongernas resultat⁴⁰. Med provtagningsdata för fyra års badsäsonger görs en statistisk beräkning. EU-baden klassificeras till en av fyra kvalitetsklasser. Klasserna är: "utmärkt", "bra", "tillfredsställande" och "dålig". Gränsvärdena för de fyra klasserna skiljer sig åt för kustvatten respektive inlandsvatten.

Enligt Badvattenförordningen är det kommunen som ansvarar för klassificeringen. Men som en service till kommunerna utför Havs- och vattenmyndigheten klassificeringen på webbplatsen *Badplatsen* i samband med den årliga rapporteringen av data till EU. Det sker i december varje år. Klassificeringarna finns sedan tillgängliga på webbplatsen. Där redovisas även historiska klassificeringar.

Viktigt om klassificeringen

Klassificeringen utförs centralt av Havs- och vattenmyndigheten i december varje år. Kommunerna meddelas så snart klassificeringarna finns tillgängliga på webbplatsen *Badplatsen*.

Alla bad där provtagningen skett enligt föreskriften HVMFS 2012:14 får automatiskt en klassificering. Det gäller även icke EU-bad. Minst fyra, alternativt tre, prover ska tas jämnt fördelade över badsäsongen, inklusive försäsongsprov. Se stycket "Tidpunkter för provtagning av EU-bad".

Det är däremot inte möjligt att göra en klassificering om det under en eller flera säsonger tagits för få prov. Dessa bad markeras på webbplatsen *Badplatsen* som "otillräckligt provtagen".

³⁹ 11 § HVMFS 2012:14

⁴⁰ 7 § badvattenförordning (2008:218) och 11-12 §§ HVMFS 2012:14

Arbetsgången för klassificeringen i tre steg

1. Bedömning av om provtagningsreglerna följs.*
2. Klassificering av dem bad där provtagningsreglerna följs.**
3. De bad där provtagningsreglerna inte följs och där rätt antal prov inte finns får ingen klassificering. Dessa bad kommenteras på webbplatsen *Badplatsen* med "otillräckligt provtagen".

* provtagning enligt bilaga 1 HVMFS 2012:14

** klassificering enligt bilaga 3 och 4 HVMFS 2014:14

Oavsett om ett EU-bad fått en klassificering eller inte bör kommunen omedelbart informera samt vid behov avråda från bad om man identifierar en risk för negativ påverkan på de badandes hälsa, t.ex. om ett vattenprov visar på höga halter av *E. coli* eller Intestinala enterokocker (otjänligt prov). Läs mer om nulägesbedömning och information till allmänheten nedan.

Baserat på de provtagningsdata som rapporteras från Sverige gör EU-kommissionen och Europeiska miljöbyrån (EEA) inför varje badsäsong en egen sammanställning och klassificering av Sveriges badvatten. De svenska resultaten jämförs med de andra medlemsländerna och resultaten ges ut i en årlig rapport⁴¹. Det bör noteras att det är den svenska klassificeringen som gäller förvaltningen av EU-bad i Sverige. Eventuella skillnader mellan EU-kommissionens och den nationella klassificeringen kan bli föremål för diskussion på EU-nivå men påverkar inte kommunernas förvaltning.

Dålig badvattenkvalitet, vad gäller då?

När ett EU-bad klassificerats som dåligt ska kommunen se till att⁴²:

- Orsakerna till att badvattnets inte har kunnat klassificeras som tillfredsställande identifierats.
- Lämpliga åtgärder vidtas för att förhindra, minska eller undanröja orsakerna till den förorening som medfört att badvattnets kvalitet har klassificerats som dålig.
- Badvattenprofilen uppdateras med uppgifter om orsakerna till föroreningen och vilka åtgärder som vidtagits.

För de badvatten som fått bedömningen dåligt ska EU-badskylt med symbol för klassificeringen dåligt samt symbol för avrådan från bad sättas upp vid badplatsen⁴³.

Om ett bad fått klassificeringen dåligt fem år i rad eller efter beslut av vattenmyndigheten ska kommunen permanent avråda från bad (med permanent avses minst en hel badsäsong). Badet ska då tas bort från kommunens badvattenregister⁴⁴ och är då inte längre att räkna som EU-bad. EU-skylltar ska därmed inte längre användas vid badplatsen, men uppgift ska finnas om avrådan från bad, att det berörda området inte längre är EU-bad, samt skälen till detta⁴⁵. För att återigen lista badet som EU-bad (t.ex. efter åtgärder) gäller samma rutin som vid klassificering av nytillkommet EU-bad.

⁴¹ Finns tillgänglig via EU-kommissionens websida om badvatten, per april 2016: <http://ec.europa.eu/environment/water/water-bathing>, eller via Havs- och vattenmyndighetens websida: www.havochvatten.se/hav/fiske-fritid/badvatten.html

⁴² 8 § badvattenförordning (2008:218)

⁴³ 15 och 17 §§ badvattenförordning (2008:218)

⁴⁴ 10 § badvattenförordning (2008:218)

⁴⁵ 18 § HVMFS 2012:14

Omklassificering och klassificering av nytillkommet EU-bad

Klassificering görs utifrån mindre än fyra års data i två fall, nämligen⁴⁶:

- om badvattnet är nytillkommet, eller
- om badvattenkvaliteten klassificerats som dålig, men förändringar har inträffat, på grund av åtgärder som vidtagits som kan påverka klassificeringen. En omklassificering kan då göras.

Omklassificering kan bli aktuell där badvattenkvaliteten klassificerats som dålig, men efter att åtgärder vidtagits för förbättrad badvattenkvalitet. För bad som återkommande har prover med förhöjd förekomst av bakterier behöver orsaken till föroreningarna identifieras och åtgärdas. När orsaken till föroreningen är åtgärdad och provtagningsresultaten under en hel säsong visar att åtgärderna gett resultat kan en ny klassificering göras. I praktiken innebär det att klassificeringen nollställs och en ny klassificering kan göras med endast en säsongs prover.

För att få göra en omklassificering av ett badvatten som fått bedömningen dåligt och då endast använda data som samlats in efter förändring till följd av utförda åtgärder måste även badvattenprofilen på webbplatsen *Badplatsen* uppdateras med

- identifierade orsaker till föroreningen, samt
- vilka åtgärder som vidtagits för att förhindra, minska eller undanröja orsakerna till föroreningen.

När ovanstående är utfört kan kommunen kontakta Havs- och vattenmyndigheten via badvatten@havochvatten.se. Då kan en manuell beräkning av klassificeringen genomföras på prover som tagits efter åtgärdernas genomförande.

Nulägesbedömning av EU-bad

Vid nulägesbedömningen får varje vattenprov en bedömning av om provet är "tjänligt", "tjänligt med anmärkning" eller "otjänligt". Bedömningen görs utifrån halten av bakterierna *E. coli* och Intestinala enterokocker i vattnet⁴⁷, se tabell 4. Följande gäller utifrån bedömningarna:

- **Tjänligt** vatten betyder att halterna av bakterier är så låga att de inte indikerar en fekal förorening som kan innebära en hälsorisk.
- **Tjänligt med anmärkning** betyder att halten bakterier i provet är något förhöjt, men kommunen behöver inte avråda från bad. Kommunen bör dock bevaka hur situationen utvecklas och se till att lämpliga kontroller och undersökningar görs om det behövs.
- **Otjänligt** vatten betyder att någon eller båda bakterierna finns i höga halter i badvattnet, vilket är ett tecken på att det skett en fekal förorening av något slag. Då finns en större risk för förekomst av andra mikroorganismer i vattnet som man kan bli sjuk av. Kommunen ska vid otjänligt prov informera allmänheten om detta och bör avråda från

⁴⁶ 12§ HVMS 2012:14

⁴⁷ I nuvarande badvattendirektiv finns inte rikt- eller gränsvärden för bedömning av enskilda prov fastlagda. Detta ska tas fram senare av genomförandekommittén. Det finns emellertid ännu inga nya riktlinjer framtagna. Bedömning av enskilda prov görs därför enligt det tidigare rådande badvattendirektivet (1976/160/EEG) och en tidigare föreskrifts gränsvärden för bedömning. Så snart nya riktlinjer finns kommer denna vägledning uppdateras.

bad⁴⁸. Kommunen bör när de bedömer det relevant följa upp varför bakteriehalten är förhöjd, och vid behov vidta åtgärder för att hantera föroreningskällan.

Notera att både vid prov som bedöms "otjänligt" och "tjänligt med anmärkning" rekommenderar vi att omprov tas snarast, se nedan om kortvarig förorening.

Tabell 4 Halter (anges i cfu/100 ml) av E. coli respektive Intestinala enterokocker för bedömning av enskilda prov.

Parameter	Tjänligt (cfu/100 ml)	Tjänligt med anmärkning (cfu/100 ml)	Otjänligt (cfu/100 ml)
E. coli	≤100	>100-1000	>1000
Intestinala enterokocker	≤100	>100-300	>300

Kortvarig förorening viktig att identifiera

Det förekommer att bad drabbas av en "kortvarig förorening". En kortvarig förorening är en mikrobiologisk påverkan som bedöms upphöra inom tre dygn⁴⁹. Det är viktigt att kortvariga föroreningar identifieras, eftersom risken annars finns att EU-badet i onödan får en sämre klassificering kommande år⁵⁰.

Ett enskilda prov som tagits under kortvarig förorening kan strykas, förutsatt att kontroll och ersättningsprov tagits korrekt⁵¹. Se därför till att snabbt ta omprov om ett provresultat bedöms som "Otjänligt" eller "Tjänligt med anmärkning", då det kan vara fråga om en kortvarig förorening. Detta underlättas om kommunen kan få snabb återkoppling från laboratoriet om provet bedöms som annat än tjänligt. Avtala gärna med labbet om att höra av sig per telefon eller e-post så snart det finns en indikation på att ett prov riskerar att inte bli tjänligt.

Så snart ett prov analyseras och får bedömningen otjänligt, ska det vid badplatsen sättas upp information om detta, och kommunen bör även skylta med avrådan från bad⁵². Kommunen ska vid kortvarig förorening informera om detta på badplatsen, inklusive upplysning om antalet dagar då det rådde avrådan från bad under den föregående badsäsongen på grund av kortvarig förorening. Hänvisning ska göras till ytterligare information på webbplatsen *Badplatsen*⁵³. Skylt med avrådan från bad kan vid kortvarig förorening tas ner så snart ett vattenprov visar att faran är över, det vill säga när ett prov fått bedömningen tjänligt eller tjänligt med anmärkning. Kommunen ska även varna när kortvarig förorening förutses⁵⁴.

Kontroll- och ersättningsprov vid kortvarig förorening

När ett prov (prov 1) tas i enlighet med kontrollplanen och bedöms som "Otjänligt" eller "Tjänligt med anmärkning" bör ett kontrollprov (prov 2) tas inom tre dygn från den första provtagningen. Om prov 2 visar att föroreningen upphört tyder det på en kortvarig förorening. Då bör ett

⁴⁸ 16 § och Bilaga 4 HVMFS 2012:14

⁴⁹ 3 § HVMFS 2012:14

⁵⁰ Bilaga 4 HVMFS 2012:14

⁵¹ 8 § HVMFS 2012:14

⁵² 16 § HVMFS 2012:14

⁵³ 19 § 2 st 4 p HVMFS 2012:14

⁵⁴ 16 § HVMFS 2012:14

ersättningsprov (prov 3) tas senast 7 dygn efter prov 2 togs. Har prov 2 och prov 3 tagits enligt beskrivning kan prov 1 och prov 2 strykas i kommande rapportering och klassificering. Prov 3 ersätter då det första, ordinarie provet vid kommande klassificering⁵⁵.

Om prov inte tas enligt beskrivningen stryks inte prov 1 och prov 2. Dessa prov blir då underlag till kommande klassificering, vilket påverkar resultatet av denna negativt.

Notera att samtliga provresultat behöver rapporteras in på webbplatsen *Badplatsen*. Havs- och vattenmyndigheten går sedan igenom och stryker prov som tagits vid eventuella kortvariga föroreningar. Endast ett begränsat antal kortvariga föroreningar får dock strykas. Max ett prov per badsäsong, eller totalt max 15 % av antalet prov i kontrollplanen för fyraårsperioden, får strykas⁵⁶.

Viktigt om kortvariga föroreningar

För att inte riskera att ett EU-bad får klassificeringen "dålig" på grund av kortvariga föroreningar är det viktigt att kontroll- och ersättningsprov tas samt att det görs i rätt tid.

Notera att samtliga prov ska rapporteras in på webbplatsen *Badplatsen*.

Onormal situation och oväntad situation

Lagstiftningen skiljer på begreppen onormal och oväntad situation. Olika krav finns i regelverken på kommunen beroende på vilken av de två situationerna som gäller. Dessa två händelser kan sammanfalla, men behöver inte göra det.

Onormal situation

En onormal situation är en händelse eller en kombination av händelser som påverkar badvattnets kvalitet på den berörda platsen och som inte förväntas inträffa mer än vart fjärde år i genomsnitt.

Provtagningen av EU-bad enligt kontrollplanen får tillfälligt avbrytas vid så kallade onormala situationer. Kommunen ska rapportera avbrott i provtagningen och ange skälen till Havs- och vattenmyndigheten **senast den 31 oktober** varje år, via webbplatsen *Badplatsen*. Provtagningen ska återupptas så snart som möjligt efter det att förhållandena har återgått till det normala. Nya prover ska tas för att ersätta de prover som har uteblivit på grund av uppehållet. Kommunen ska se till att allmänheten informeras vid onormala situationer⁵⁷.

Exempel på onormala situationer i vår tolkning, kan vara en storm eller ett regnfall som inte förväntas hända oftare än vart fjärde år och som påverkar vattenkvaliteten. Det kan också vara ett tillfälligt fel på ett kommunalt avloppsreningsverk som orsakar utsläpp av avloppsvatten. Händelserna är något som kan hända men som i normala fall inte händer.

⁵⁵ 8 § HVMFS 2012:14

⁵⁶ Bilaga 4 HVMFS 2012:14

⁵⁷ 3, 9 och 17 §§ HVMFS 2012:14

Oväntad situation

Det kan även hända att badvattens kvalitet försämras av en mer oväntad, i bemärkelsen oförutsedd, situation som bedöms kunna inverka negativt på badandes hälsa. I dessa fall ska kommunen se till att åtgärder vidtas för att förebygga eller hindra en sådan negativ inverkan, en oväntad situation kräver alltså åtgärder för att skydda människor. Åtgärder ska även vidtas för att förebygga ytterligare försämring av badvattnets kvalitet⁵⁸. Kommunen ska i vissa fall samråda med vattenmyndigheten i dessa situationer⁵⁹. Kommunen ska informera allmänheten om oväntade situationer och vid behov avråda från bad⁶⁰.

Exempel på oväntad situation i vår tolkning, kan vara en olycka som leder till utsläpp av farliga ämnen, exempelvis en oljeolycka som förorenar badplatsen. Det kan också vara lastbilstransport med farliga ämnen som hamnar i vattnet till följd av en trafikolycka.

⁵⁸ 11 § andra stycket badvattenförordning (2008:218)

⁵⁹ Vattenmyndighets skyldigheter enligt 4 kap. 12 § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön

⁶⁰ 15, 17 §§ badvattenförordning (2008:218)

Information till allmänheten om EU-bad

Som tidigare nämnts syftar badvattendirektivet, och därmed badvattenförordningen och tillhörande föreskrifter, bland annat till att skydda människors hälsa genom information till allmänheten om badvattnets kvalitet.

Allmänheten ska kunna hitta information om EU-bad både nära badplatsen och på webbplatsen *Badplatsen*. Det är kommunens som ansvarar för att informera allmänheten. Se även checklistan om Information kring EU-bad i bilaga 1.

Skytning på EU-badplatsen

Alla EU-bad ska ha tydliga skyltar med symboler som visar vilken kvalitet som badvattnet har⁶¹. Symbolerna som ska användas på skyltarna för att visa badets klassificering är gemensamma för alla EU-medlemsstater. Det finns även en EU-gemensam symbol för avrådan från bad. Det är kommunen som ansvarar för att information om badvattnets klassificering samt eventuell avrådan från bad finns tillgänglig under hela badsäsongen, på en väl synlig plats nära badvattnet.

På samma plats där klassificeringen anslås, ska det finnas en lättläst allmän beskrivning av badvattnet, grundad på badvattenprofilen⁶², samt hänvisning till ytterligare information på webbplatsen *Badplatsen* (www.havochvatten.se/badplatsen) i form av analysresultat, badvattenprofil med mera⁶³.

Om badvattenkvaliteten på ett EU-bad klassificerats som dåligt ska skyltningen kompletteras av skylt med symbolen för avrådan från bad. Där ska även finnas information om orsaken och vad som görs för att åtgärda problemet. Både skylten som visar dålig badvattenkvalitet och skylten med avrådan från bad ska finnas på plats under hela badsäsongen.

Om provtagning eller besiktning visar på förorening som befaras utgöra en hälsorisk för badande (t.ex. otjänligt prov, algbloomning, avfall) ska allmänheten omedelbart informeras om risken genom skyltning och eventuell avrådan från bad⁶⁴. Skylten med avrådan från bad kan i dessa fall tas ner så snart ny besiktning eller nytt vattenprov visar att faran är över.

Kommunen ska se till att information finns om onormala och oväntade situationers art och förväntade varaktighet, när sådana situationer inträffar⁶⁵. Skylten med avrådan från bad ska användas vid en oväntad situation där risk bedöms finnas för människors hälsa⁶⁶.

EU-badsymbolerna finns på webbplatsen *Badplatsen*, åtkomliga för de som är inloggade som kommun under rubriken "Övrigt/Symboler för nedladdning". Utskrivbara symboler på såväl svenska som engelska finns tillgängliga där. Formaterna är Encapsulated PostScript (eps-format) och PDF och symbolerna ska genom en skylt eller på annat sätt sättas upp i en väl synlig storlek.

⁶¹ 14 § HVMFS 2012:14

⁶² 15 § HVMFS 2012:14

⁶³ 19 § HVMFS 2012:14

⁶⁴ 16 § HVMFS 2012:14, 14 § badvattenförordning (2008:218)

⁶⁵ 17 § HVMFS 2012:14, 15 § badvattenförordning (2008:218)

⁶⁶ 17 § badvattenförordning (2008:218)

Det finns ingen speciell symbol för de EU-bad som inte kunnat klassas på grund av otillräcklig provtagning. Orsaken till det är kravet på att EU-bad ska provtas i enlighet med rådande bestämmelser. Har kommunen inte provtagit enligt bestämmelserna får kommunen i stället informera de badande om badvattenkvaliteten på annat sätt.

Notera att om badet inte är ett EU-bad **får inte skyltar med EU:s badsymboler användas för att informera allmänheten**. Se vidare nedan under övriga bad. Inte heller vid permanent avrådan från bad (det vill säga minst en säsong) får EU-symbolerna användas vid badplatsen, men uppgift ska finnas om avrådan från bad, att det berörda området inte längre är badvatten samt skälen till detta.

Information via webbplatsen Badplatsen

På webbplatsen *Badplatsen* finns inför badsäsongens start information om badvattnets aktuella klassificering samt avrådan från bad om badvattnets kvalitet klassificerats som dålig. På webbplatsen finns även resultatet från de senaste fyra årens provtagningar, tidigare klassificeringar, badplatsens badvattenprofil, kontaktinformation till kommunen, mm.

Efter hand som de rapporteras in visas under badsäsongen sedan resultatet från senaste provtagningen och besiktningen av badvattnet. Så snart som möjligt och senast tio arbetsdagar efter provtagningen ska analysresultaten från provtagning och besiktning finnas synligt på webbplatsen *Badplatsen*⁶⁷. Här kan allmänheten alltså få den senaste uppdateringen om badvattnets kvalitet.

Kommunen ska via webbplatsen *Badplatsen* informera allmänheten om kortvarig förorening, befarad/konstaterad hälsorisk p.g.a. alger eller avfall, onormala eller oväntade situationer, samt övrig relevant information snarast möjligt. På den publika sidan av *Badplatsen* finns under sidan "översikt" en informationsruta där kommunen kan informera allmänheten om detta samt övrig information. Se användarhandledningen för webbplatsen *Badplatsen*.

På webbplatsen kan kommunen tillfälligt avråda allmänheten från bad om provtagning eller besiktning visar på förorening som befaras utgöra en hälsorisk för badande (t.ex. otjänligt prov, algblomning, avfall) eller vid oväntad situation.

Gällande badvatten som är utsatta för kortvariga föroreningar, ska det finnas information om orsaker, förväntad sannolikhet och varaktighet, och de åtgärder som vidtagits för att hantera orsaken samt förhindra att badande utsätts för föroreningen. Detta bör finnas i Badvattenprofilen.

Övrig information till allmänheten om EU-bad

Allmänheten ska inte bara ta emot information om EU-baden. Kommunen ska även ge allmänheten tillfälle att ta reda på hur den kan delta vid förvaltningen av badvattens kvalitet. Det gäller bland annat möjligheten att lämna förslag och synpunkter och framföra klagomål i fråga om badvattenregistret och annat som rör badvattens kvalitet. Lämpligen görs detta genom att tydligt

⁶⁷ 13 § HVMFS 2012:14

informera vid badplatsen om var man kan vända sig med frågor eller synpunkter (kontaktuppgifter till kommunen). Uppgifterna ska även vara ifyllda på webbplatsen *Badplatsen*⁶⁸.

⁶⁸ 19 § badvattenförordning (2008:218)

Övriga bad

De bad som inte registreras som EU-bad utgör övriga bad. För sådana bad rekommenderas att kommunerna följer samma rutiner som EU-bad avseende antal provtagningar, parametrar (*E. coli* och Intestinala enterokocker) och upprättande av badvattenprofiler även om det inte är obligatoriskt. Analysresultaten får läggas in på samma sätt som för EU-baden på webbplatsen *Badplatsen*.

Även för de övriga baden görs en klassificering av vattenkvaliteten om badvattnet är provtaget i enlighet med de villkor som gäller för EU-baden (se Klassificering av badvatten).

De symboler som finns framtagna för EU-baden för vattenkvaliteten får inte användas av de övriga baden. Det är upp till kommunen om man vill använda någon annan sorts skylt eller symbol för att informera om badvattnet. De skyltar som används ska inte kunna förväxlas med EU-badskyltarna.

Tillsyn över övriga bad

Tillsynen utgår från miljöbalkens 26 kapitel och ska säkerställa syftet med balken och föreskrifter som har meddelats med stöd av den (jmf 26 kap. 1 § miljöbalken).

Tillsyn över strandbad utövas av kommunens tillsynsmyndighet. Det sker med stöd av 26 kap. 3 § miljöbalken.

Kommunen ska ägna särskild uppmärksamhet åt badanläggningar och strandbad. Detta ansvar kommer till uttryck i 45 § 5 pt i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Tillsynen riktas mot strandbad, oavsett om badet är ett beslutat EU-badvatten eller inte.

45 § 5 pt i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Kommunen ska utöver vad som framgår av miljötillsynsförordningen (2011:13) ägna särskild uppmärksamhet åt följande byggnader, lokaler och anläggningar:

5. idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor

Kontaktinformation

För frågor gällande lagstiftning kring badvattenkvalitet, provtagning och klassificering enligt badvattenförordningen, samt webbplatsen *Badplatsen*, kontakta Havs- och vattenmyndigheten.

E-post: badvatten@havochvatten.se

För frågor gällande smittskydd, kontakta Folkhälsomyndigheten.

E-post: info@folkhalsomyndigheten.se

För information beträffande smittsamma sjukdomar, besök:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/>

För individuella frågor rörande symtom eller smitta, hänvisa alltid till vårdmottagning och medicinsk expertis.

Bilaga 1, checklistor

Dessa checklistor är tänkta som "kom-ihåg-lappar" för den som arbetar med EU-bad. Dock kräver förståelsen av checklistorna att man också läst motsvarande stycken i vägledningen.

Checklista - viktiga tidpunkter för EU-bad

All kommunens information enligt tabellen ska rapporteras på webbplatsen *Badplatsen*.

Datum	Moment
30 april	Identifiera och registrera kommande säsongs EU-bad. Rapportera dessa eller eventuella ändringar från föregående år
30 april	Rapportera kommande säsongs kontrollplan för varje EU-bad
Vid behov innan 31 oktober	Uppdatera badvattenprofilen (hur ofta det behövs beror på badets klassificering)
31 oktober	Rapportera åtgärder som har vidtagits, i Badvattenprofilen
31 oktober	Rapportera ev. avbruten provtagning p.g.a. onormala situationer
30 april	Identifiera och registrera kommande säsongs EU-bad. Rapportera dessa eller eventuella ändringar från föregående år

Checklista - kontrollplan och provtagning av EU-bad

Om kontrollplanen, se sid 10. Om provtagningsförfarandet, se sid 12-14. Notera att vid varje provtagning bör kommunen också besiktiga badplatsen för att identifiera om det finns alger, eller avfall, som kan inverka negativt på badandes hälsa.

Anvisning enligt HVMFS 2012:14 bilaga 1	
Provtagningsstillfällena, kontrollplan	<ul style="list-style-type: none"> ett försäsongsprov, ca 1-2 veckor innan säsongsstart minst tre alternativt fyra prov (beror på län) prov under säsongen inte mer än en månad mellan två provtagningar proverna jämnt fördelade över säsongen
Provtagningsplatsen	<ul style="list-style-type: none"> där flest badande eller störst föroreningsrisk förväntas provet tas på 30 cm djup vattendjupet vid kontrollpunkten (om möjligt) > 1 m
Provtagningskärl	Steril, genomskinlig, ofärgad provbehållare med en minsta volym om 250 ml.
Provtagningsförfarande	<ul style="list-style-type: none"> aseptisk teknik märk med vattenfast penna förvara proverna mörkt och i 4°C ± 3°C. Analysen samma dag, eller inom max 24 timmar.
Analys	Analys (se bilaga 3 HVMFS 2012:14) av: <ul style="list-style-type: none"> Intestinala enterokocker (cfu/100 ml) <i>Escherichia coli</i> (cfu/100 ml)

Checklista - information till allmänheten och avrådan från bad, för EU-bad

Se bland annat "Information till allmänheten", sid 22-24

Plats	Information
Vid badet	<ul style="list-style-type: none"> • Skyltar som visar badets klassificering enligt Badvattenförordningen • Lättläst information om den aktuella badplatsen, och hänvisning till ytterligare information på webbplatsen <i>Badplatsen</i>, www.havochvatten.se/badplatsen <p>Dessutom information:</p> <ul style="list-style-type: none"> • om befarad hälsorisk vid onormala eller oväntade situationer, utbredning av alger, bakterier eller avfall • vid kortvarig förorening: antalet dagar då det förra badsäsongen avråddes från bad p.g.a. detta, varning när kortvarig förorening förutses • om var man vänder sig med förslag och synpunkter om åtgärder som har vidtagits när badvattnets kvalitet är dålig
Via webbplatsen <i>Badplatsen</i> informeras dessutom om	<ul style="list-style-type: none"> • övriga EU-bad i kommunen • badets klassificering, badvattenprofil, samt tidigare provtagningsresultat • resultat av säsongens aktuella provtagningar av badvattnet samt övrig information från besiktningen • vid dålig klassificering: orsaker och åtgärder som görs för att förbättra kvaliteten • vid kortvarig förorening: <ul style="list-style-type: none"> × antalet dagar då det förra badsäsongen avråddes från bad p.g.a. detta, varning när kortvarig förorening förutses, × orsaker, sannolikheten och varaktighet, samt × åtgärder som vidtagits • övrig relevant information (efter kommunens bedömning)
Avrådan från bad	
Vid badet samt via webbplatsen <i>Badplatsen</i>	<p>Avråder från bad (ange även skälen till detta)</p> <ul style="list-style-type: none"> • om badet klassificerats som dåligt • vid oväntad situation som bedöms kunna påverka badandes hälsa • vid behov vid en kortvarig förorening, algblomning, förekomst av avfall eller utifrån annan information efter kommunens bedömning • om vattnets kvalitet har klassificerats som dålig fem år i rad, (permanent avråda, minst 1 säsong, EU-badsymbol får ej användas) om vattenmyndigheten har beslutat att vattnet inte längre bör vara antecknat i kommunens badvattenregister (permanent avråda, minst 1 säsong, EU-badsymbol får ej användas)

Vi arbetar för levande hav och vatten

Havs- och vattenmyndigheten, HaV, är en statlig förvaltningsmyndighet inom miljöområdet. Vi arbetar på regeringens uppdrag för bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av sjöar, vattendrag, hav och fiskresurserna

**Havs
och Vatten
myndigheten**